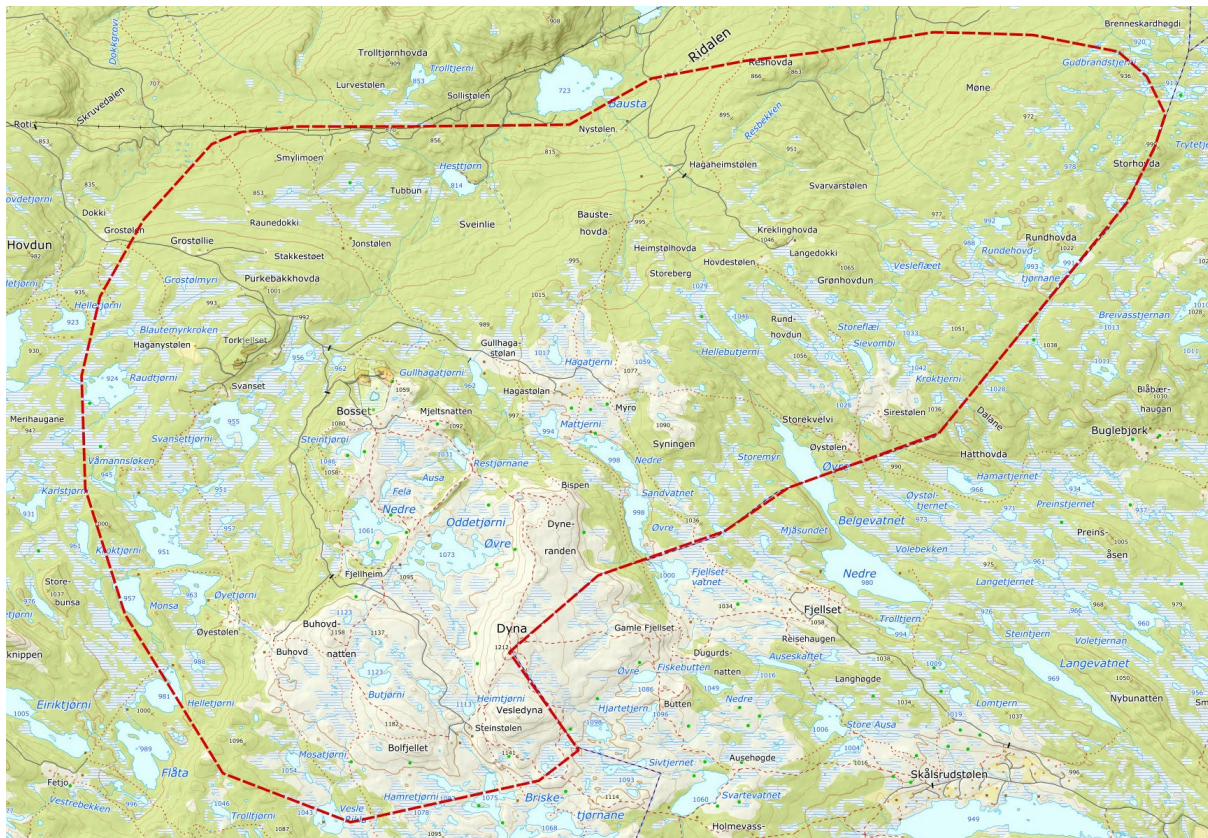

Innhald

1. Kjenneteikn ved Veståsen	3
1.1 Historikk.....	3
1.2 Landskap.....	4
1.3 Dagens bruk.....	4
2. Arealstatus for Veståsen	5
2.1 Bygningsstatus.....	5
2.2 Planstatus	6
2.2.1 Gjeldande kommuneplan	6
2.2.2 Gjeldande reguleringsplanar.....	7
2.3 Areal- og tomtereserve.....	8
2.4 Innspel til kommuneplanens arealdel.....	9
2.5 Oversikt over naturfarar	10
2.6 Innsatstid utrykkingskøyretøy	11
3 Infrastruktur	12
3.1 Vatn og avløp.....	12
3.2 Veg og trafikk.....	13
3.3 Straum og renovasjon.....	14
3.3.1 Straum	14
3.3.2 Tilknytt renovasjonspunkt	14
3.4 Skiløyper og stigar.....	15
3.4.1 Eksisterande løypenett og umerka stigar	15
3.4.2 Kryssingspunkt mellom skiløype og veg.....	16
3.4.3 Behov for omleggingar / sambindingsløyper?	16
4 Vassmiljø, vatn og vassdrag.....	17
5 Naturverdiar, klima og miljø.....	18
5.1 Naturtypar og naturmangfald.....	18
5.2 Samanhengande grønstrukturar og korridorar for vilt- og beitedyr.....	19
5.3 Inngrepsfrie naturområde	20
5.4 Karbonrike areal	21
6. Leveområde villrein	22
7. Naturressursar.....	22
7.1 Beitebruk og beiteareal	22
7.2 Jord- og skogressursar	22
8. Samla vurdering: Områdets utfordringar, behov, moglegheiter og tåleevne	23

Område 3. Veståsen

Avgrensing

Avgrensinga er sett med utgangspunkt i eksisterande planar, arealføremål i gjeldande arealdel, innspel frå grovsiling og den omtrentlege grensa mellom skog og snaufjell. Grensa er ikkje absolutt, men fungerer som eit praktisk verktøy for analysen og for å kunne hente mest mogleg korrekt statistikk i ulike tema frå kartprogram.

Grensa omfattar Øyestølen i vest, vidare mot Torkjellset og Ridalen, før avgrensinga går sørover langs Rundhovda og følgjer kommunegrensa mot Dyna.

Tekst i dokumentet som er blått er innspel frå publikum i folkemøta

1. Kjenneteikn ved Veståsen

1.1 Historikk

Veståsen har ei historie prega av spreidd stølsdrift, der gamle bufarvegar knytte stølane saman. Etter kvart vart det bygd bilveg til nokre av stølane, mellom anna til Hagastølan (figur 1). Området har lenge vore eit populært turmål for lokalbefolkninga på Sundre. Vinterstid gjekk mange frå Rota, og frå 1964 til 1974 var det kafédrift med middagsservering på Svanset, som også fungerte som turmål for skuleturar. I nyare tid vart turskirennenet Hallingspretten arrangert frå Kikut til Hallingdal Feriepark i perioden 2015–2024, noko som skapte ytterlegare aktivitet i området.

Det har vore lite hyttebygging i Veståsen. Nokre eldre hytter med enkel standard ligg spreidd, og mange av desse er veglause. Ved Heimstølhovda finst eit hytteområde basert på ein disposisjonsplan frå 1975, og kring år 2000 vart det utarbeidd reguleringsplanar for Bosset og Torkjellset. Elles har utbyggingsnivået vore lågt, og området har i stor grad bevart sitt opne og tradisjonelle preg.

Figur 1: Stølsområdet ved Hagastølan.

1.2 Landskap

Veståsen består i hovudsak av eit stort, samanhengande myr- og våtmarksområde, kombinert med blandingskog der det finst innslag av eldre barskog. I tillegg ligg det eit mindre snaufjellsområde mellom Bosset–Dyna og Buhovd. Området er relativt urørt med få tekniske inngrep som vegar og hytter.

Figur 2: Støls- og snaufjellsområdet på Bosset.

1.3 Dagens bruk

Beitebruken på Veståsen har gått merkbart ned dei siste åra, og det er i dag berre sau som nyttar området til beiting. Samstundes er Veståsen eit mykje brukt friluftsområde, særleg for lokalbefolkninga i Ål, både sommar og vinter. Skiløypenettet er godt utvikla og knytt saman med løypene på både Sangefjell og i Nes.

Fleire av vatna på åsen har sal av fiskekort, og gjennom Ål Jæger og Fisk er det òg jaktkortsal for småvilt i delar av området. I dag finst det ingen varme senger på Veståsen, og området blir såleis nytta primært til dagsturar, jakt, fiske og annan friluftaktivitet utan tilrettelagde overnattingsmoglegheiter.

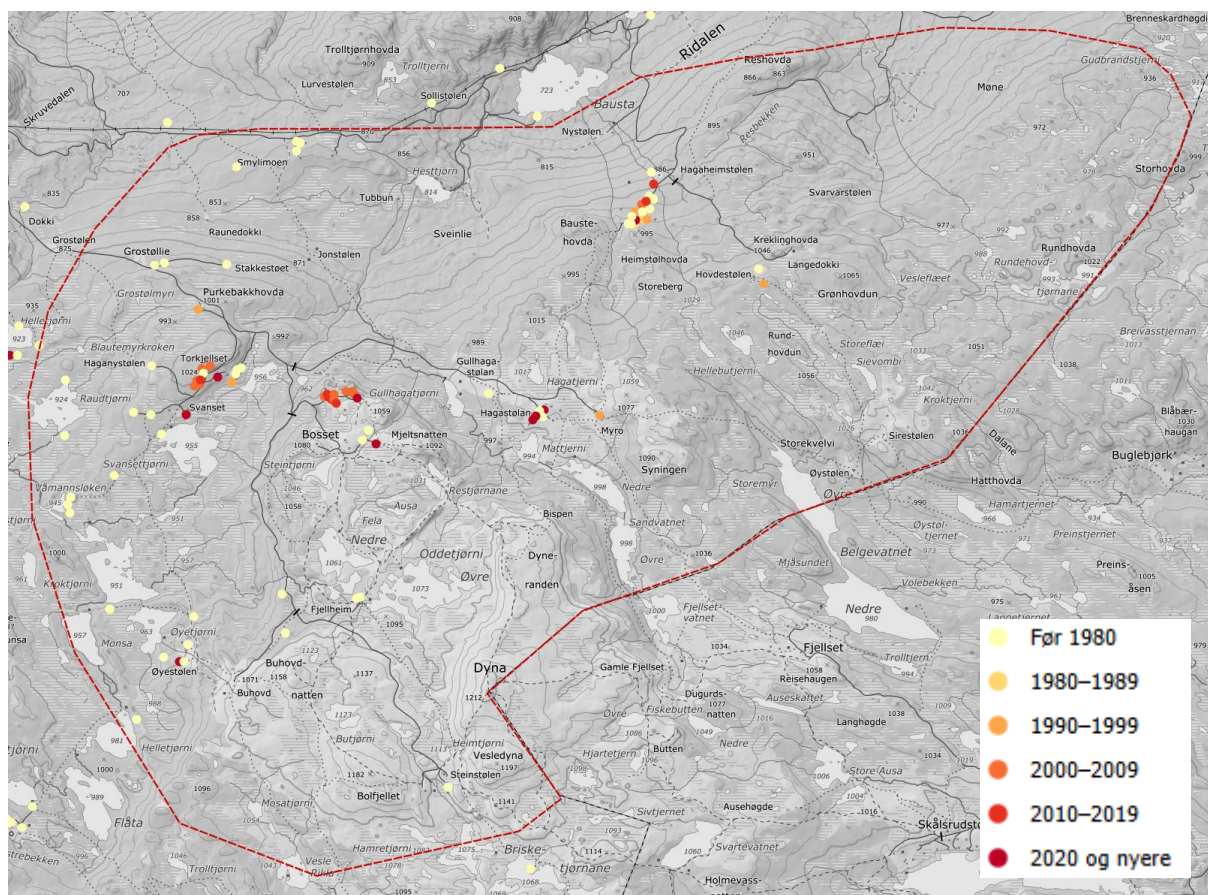
2. Arealstatus for Veståsen

2.1 Bygningsstatus

Veståsen er eit relativt beskjeden utbygd hytteområde. Dei fleste fritidsbustadene ligg nær Hageheimstølen, Hagastølan og Torkjellset. Området har ingen registrerte heilårsbustader, men 82 fritidsbustader.

Objekttype	Tal
Fritidsbustader	82
Bustader	0
Garasje, uthus, annekst til fritidsbolig	67

Datasettet er henta frå felles kartdatabase (FKB), og det er gjort utval innanfor avgrensinga.

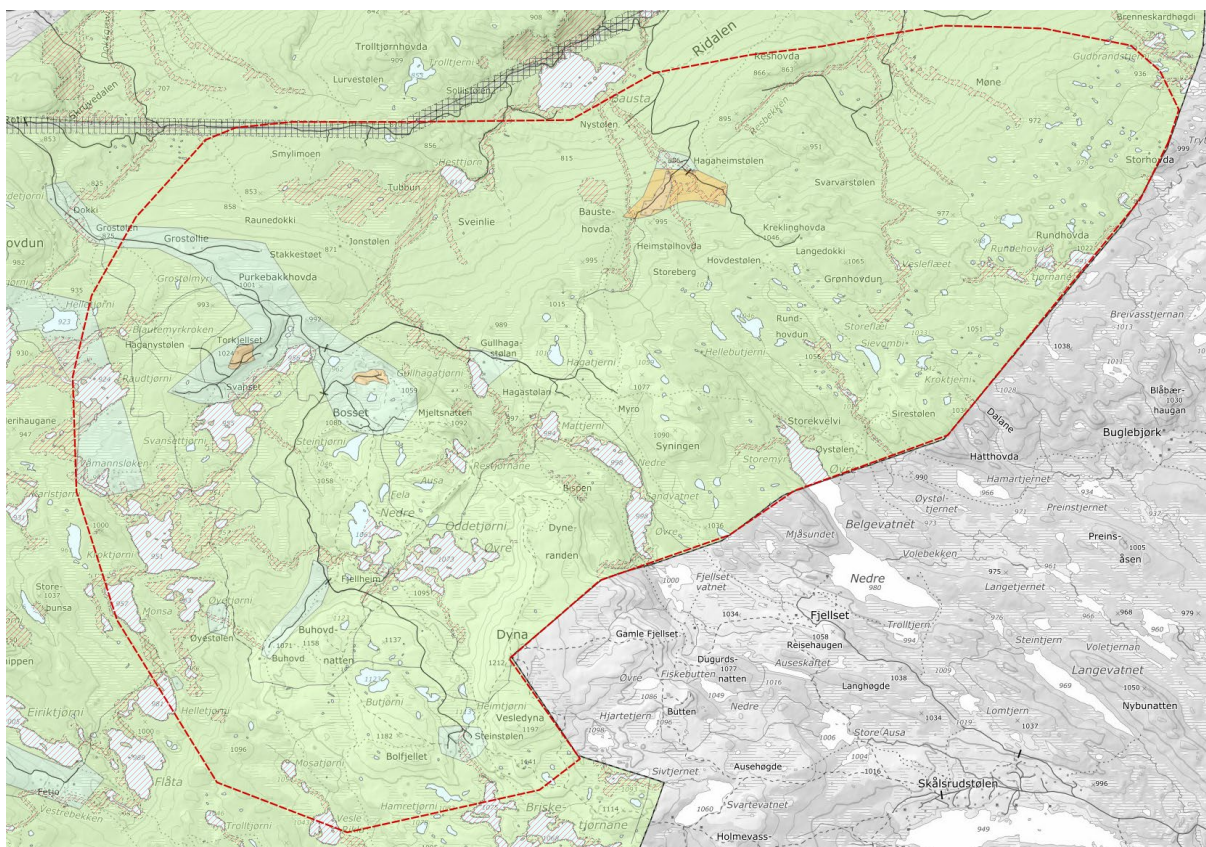
Figur 3: Kartutsnitt som viser 82 fritidsbustader i Veståsen. Byggeår er henta frå matrikkelen og basert når fritidsbustaden fekk bygningsstatus (IG, FA, TB), og kan innehalde feil.

2.2 Planstatus

2.2.1 Gjeldande kommuneplan

Det er planlagt og set av få område til hytter i gjeldande arealdel. Det er 168 daa avset til eksisterande fritidsbustad, men eit område større område på 290 daa. rundt Hagaeimstølen er planlagt til framtidig fritidsbustad (F7-1). Eksisterande fritidsbustad finst ved Torkjellset og Bosset, og er også detaljregulerte områder. LNF spreidd fritidsbustad omfattar dei resterande stølsområda.

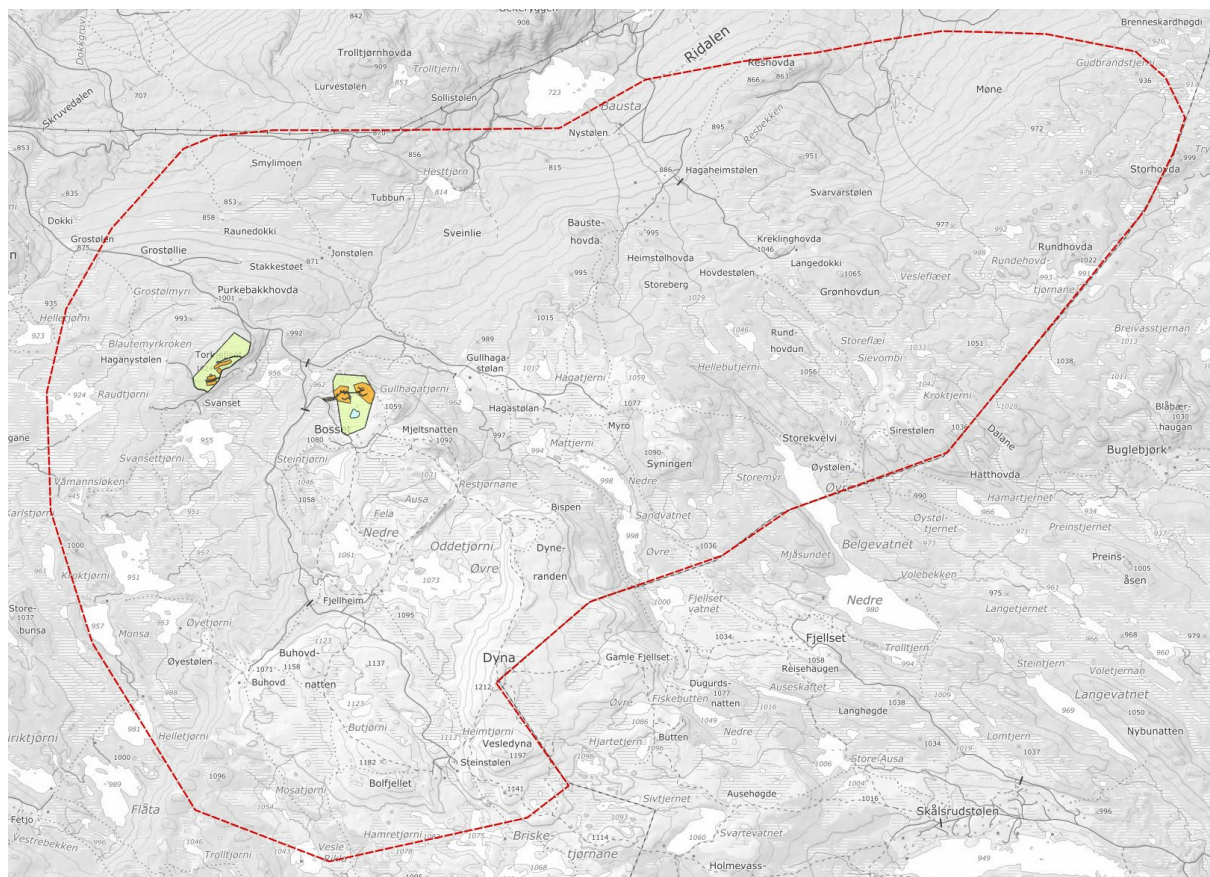
Arealføremål	Storleik
Eksisterande fritidsbustad	Ca. 168 daa
LSF (LNF - spreidde fritidsbustader)	Ca. 3460 daa
Framtidig fritidsbustad (F7-1)	Ca. 290 daa

Figur 4: Gjeldande KPA i Veståsen.

2.2.2 Gjeldande reguleringsplanar

Veståsen er i liten grad regulert, med berre to reguleringsplanar: Bosset sameige (1998005) og Torkjellset på Veståsen (2000005). Begge planane er til fritidsbustadbygging. Resten av området er i stor grad bygde ut på 70-talet med dei tre disposisjonsplanane i området. Desse planane er innarbeidde i kommuneplanens arealdel som eksisterande fritidsbustad. Oversikt over planar går fram av tabellen under.

Figur 5: Kartutsnitt av Veståsen med dei 2 reguleringsplanane.

Plannavn	PlanID	Ikraftsatt	Overlapp med planer	
			Erstattar delvis	Delvis erstatta av
Bosset sameige	1998005	17.12.1998	-	-
Torkjellset på Veståsen	2000005	22.08.2000	-	-
Disposisjonsplanar: Hagaheimstølen hyttefelt (08.09.1975), Heimstølhovda (08.09.1975), Larshallremmen (22.09.1977)				

2.3 Areal- og tomtereserve

Arealreserve (daa til fritidsbustadbygging)

Arealreserven i området er berekna ut frå areal avsett til fritidsbustader i KPA og i gjeldande reguleringsplanar. Denne reserven er vist med oransje farge i kartet under (figur 6).

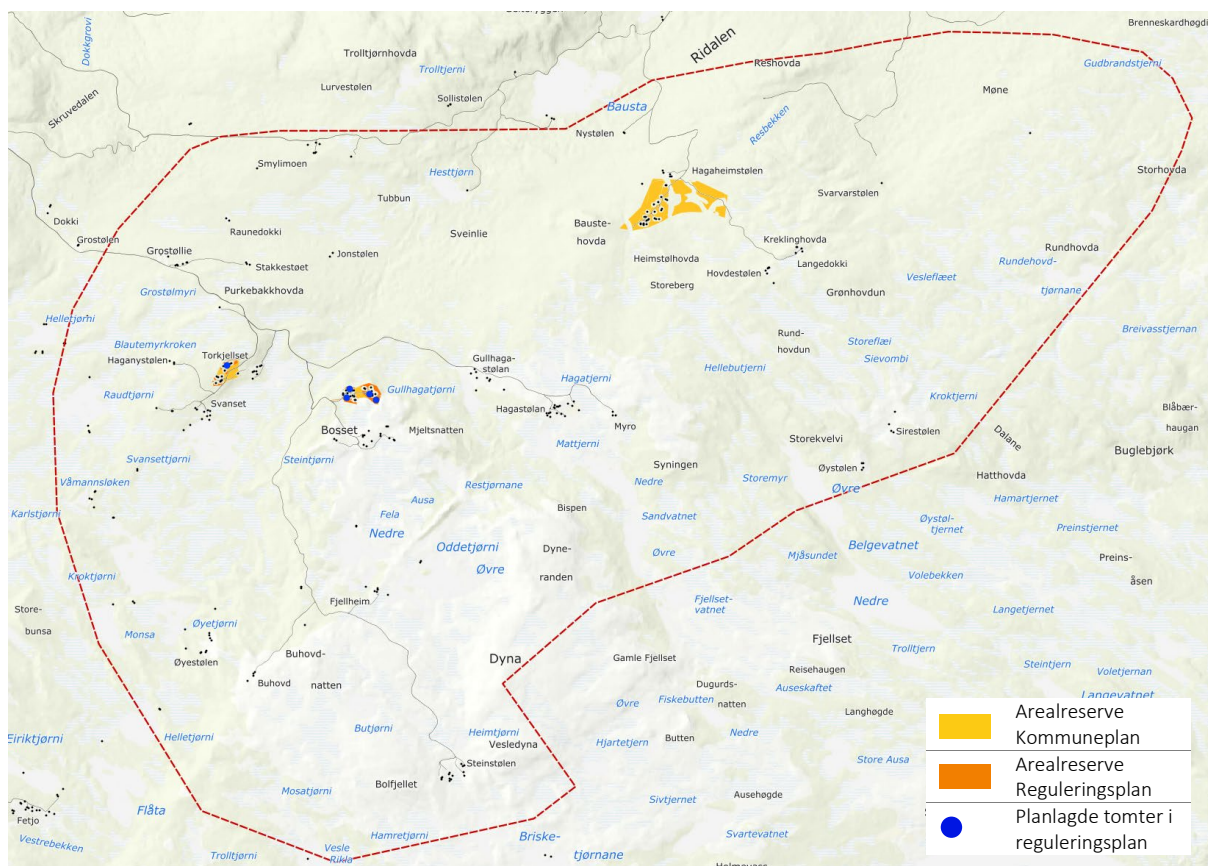
For å kome til ein realistisk arealreserve, er areal som ikkje er eigna for utbygging trekt frå, slik det går fram i tabellen til høgre.

Tomtereserve (tal potensielle hyttetomter)

Tomtereserven i reguleringsplanar er basert på kommunens kartgrunnlag over alle planlagde, men enno ubygde tomter i gjeldande reguleringsplanar. Dette talet blir rekna som påliteleg og blir kontinuerleg oppdatert etter kvart som tomter blir bygde ut.

Tomtereserven i kommuneplan er eit grovt estimat. Utrekninga er basert på areal avsett til fritidsbustader (noverande og framtidig), der arealet er delt på to, med ein føresetnad på to daa. per tomt i gjennomsnitt.

Areal- og tomtereserve	
I kommuneplan	I reguleringsplan
+ Område avsett til fritidsbustad (1322 daa)	+ Område avsett til fritidsbustad og veg (445 daa)
- Bygning m/ radius 22 m. (1,5 daa.)	
- Køyreveg m/ radius 3 m.	
- Innsjø & elv/bekk m/ radius 10 m.	
- Aktsemdssonar flaum	
- Aktsemdssone jord/flaumskred	
- Stigar/løyper m/ radius 1 m.	
- Myr	
= totalt ca. 250 daa.	= Totalt ca. 33,6 daa.
Samla arealreserve: 283,6 daa.	
Tomtereserve: 125 (grovt estimat)	Tomtereserve: 5
Estimert samla tomtereserve: 130	

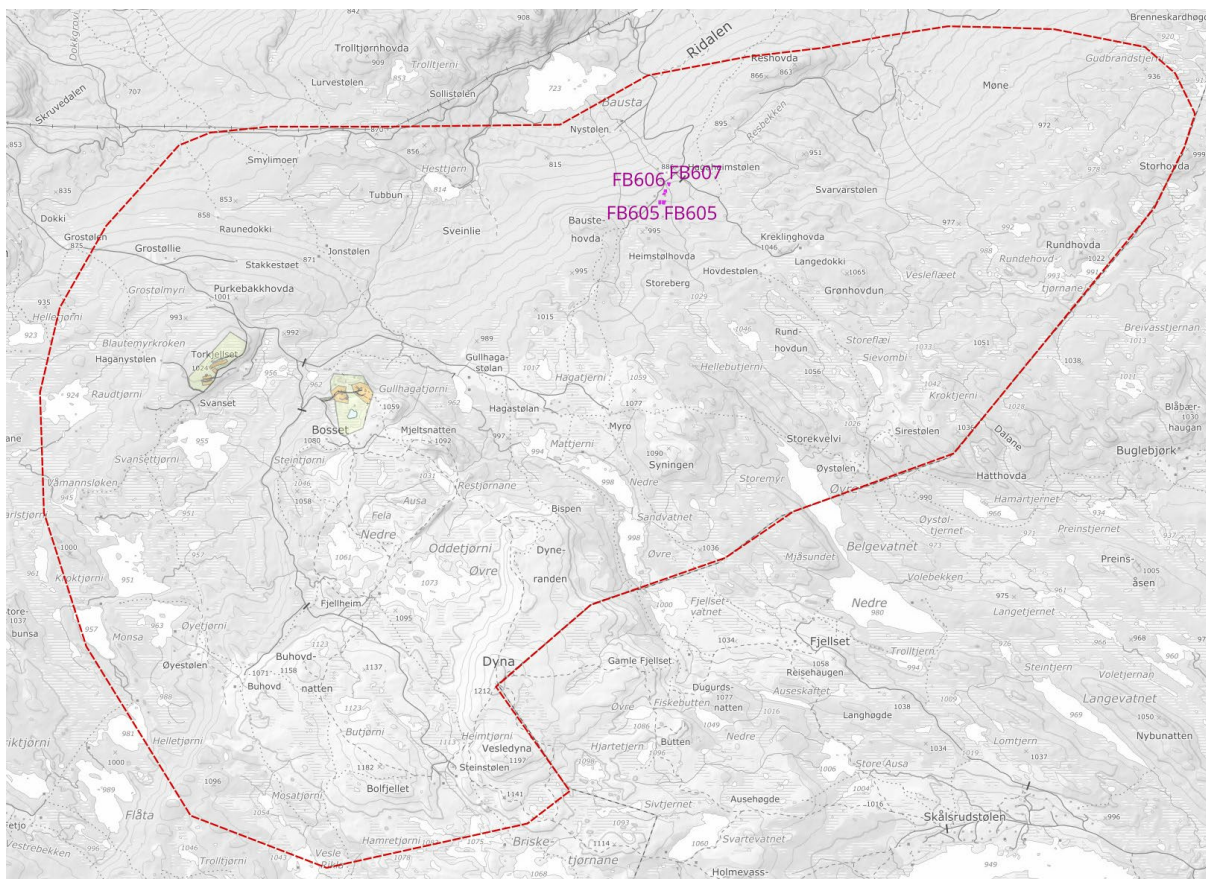
Figur 6: Arealreserve i kommuneplan og reguleringsplanar, samt ledige, ubygde tomter i gjeldande reguleringsplanar.

2.4 Innspel til kommuneplanens arealdel

Innspela som har kome inn i området Veståsen i samband med rullering av arealdelen er grovsila og har vore til politisk handsaming i sak 34/2024, handsama i møte 18.11.2024. Nærare informasjon om dei enkelte innspela går fram av grovsilingsdokumenta på heimesida til Ål kommune, [Kommuneplanen - Ål kommune](#).

Innspel	Storleik (daa)	Tal tomter	Vidare til KU?
FB605	3	2	
FB606	2	1	delvis
FB607	1,3	1	
Konklusjon: 3 innspel på til saman 5,1 daa skal vurderast nærare i konsekvensutgreiing.			

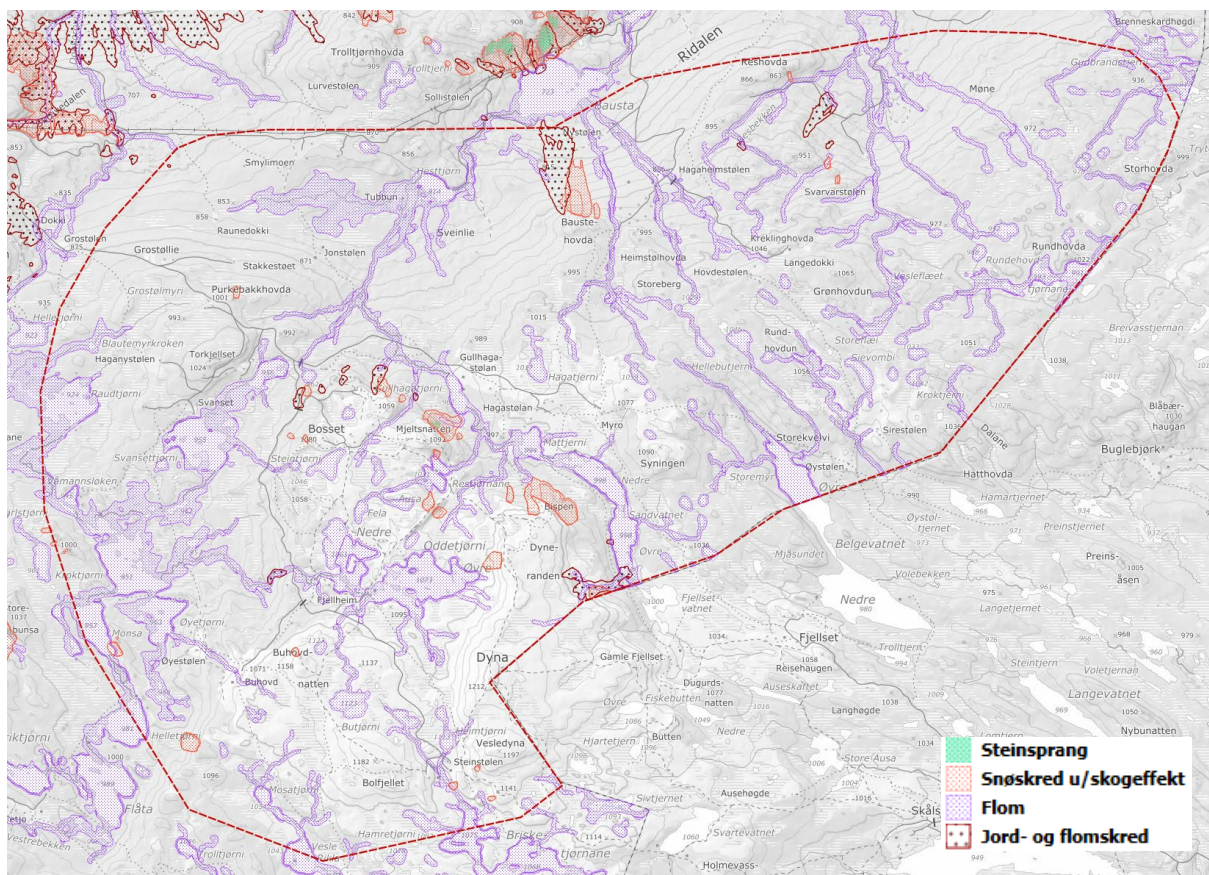
Det er føreslått tre innspelsareal i Veståsen, alle til fritidsbustadføre mål. To har gått vidare i si heilskap, mens FB606 fekk halve innspelet vidare og skal vurderast nærare i konsekvensutgreiing.

Figur 7: Kartutsnitt av Veståsen med dei 3 innspela på totalt 5,1 daa. som gjekk vidare til KU.

2.5 Oversikt over naturfarar

Det finst lokale partier med aktsemd for snøskred og jord- og flaumskred i dei brattare fjellområdene frå Bosset til Dynerlanden. Elles går det elvar og bekkeløp gjennom området som utgjer aktsemd for flaum ved høg vassføring eller store nedbørmengder.

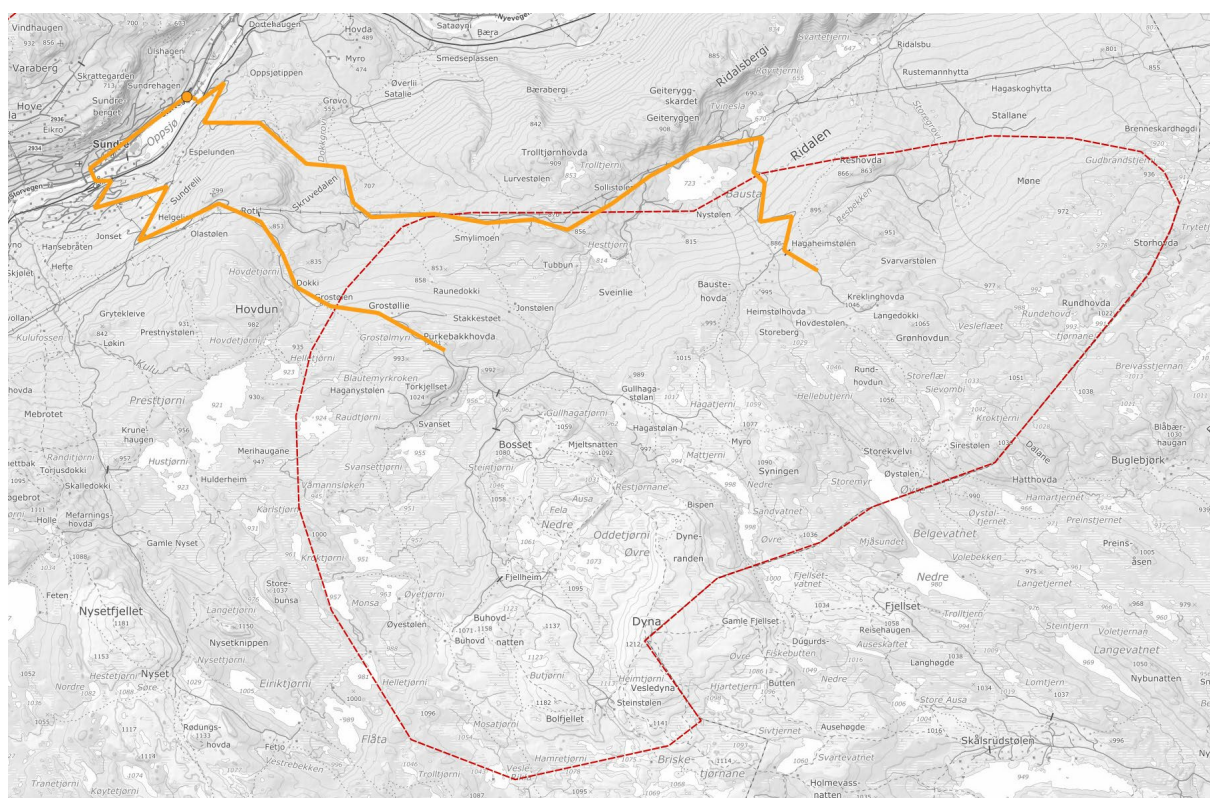
Figur 8: Kartutsnitt av Veståsen med aktsemdssoner for steinsprang, snøskred utan skogeffect, flaum, og jord- og flaumskred. Aktsemdssonene er henta frå NVE og er oppdaterte 2025.

2.6 Innsatstid utrykkingskøyretøy

Nærmeste brannstasjon er ved Oppsjøtippen industriområde. Derfra tek det ca. 23 min å køyre til Torkjellset / Bosset, og 27 min til Hagaheimstølen.

Det finst ikkje tappepunkt for sløkkevatn i området.

Omtrentleg avstand og køyretid frå Oppsjø brannsentral			
Torkjellset / Bosset		Hagaheimstølen	
23 min	14 km	27 min	12 km

Figur 9: Kartutsnitt med køyreveg frå brannstasjon til Veståsen.

3 Infrastruktur

3.1 Vatn og avløp

Tilknytt kommunalt avløp?	Nei.
Tilknytt kommunalt vatn?	Nei.
Eiget eller felles avløpsløyving?	Ikkje felles. Dei som har avløpsløyving, har eigen.
Eiget eller felles vassverk?	Ikkje felles. Dei som har vassverk, har eigen.
Kapasitet reinseanlegg?	Ikkje relevant.
Tal PE innanfor tettbebyggelsen (jf. forureiningsforskrifta kap. 11-3 bokstav k)?	Ingen tettbebyggelse
Moglegheit for å kople fleire hytter innanfor eit større område til eit fellesanlegg?	Nei
Behov for/moglegheit for oppgraderingar/utviding/utbetringar?	Nei. Hyttene ligg spreidd og har egne anlegg.

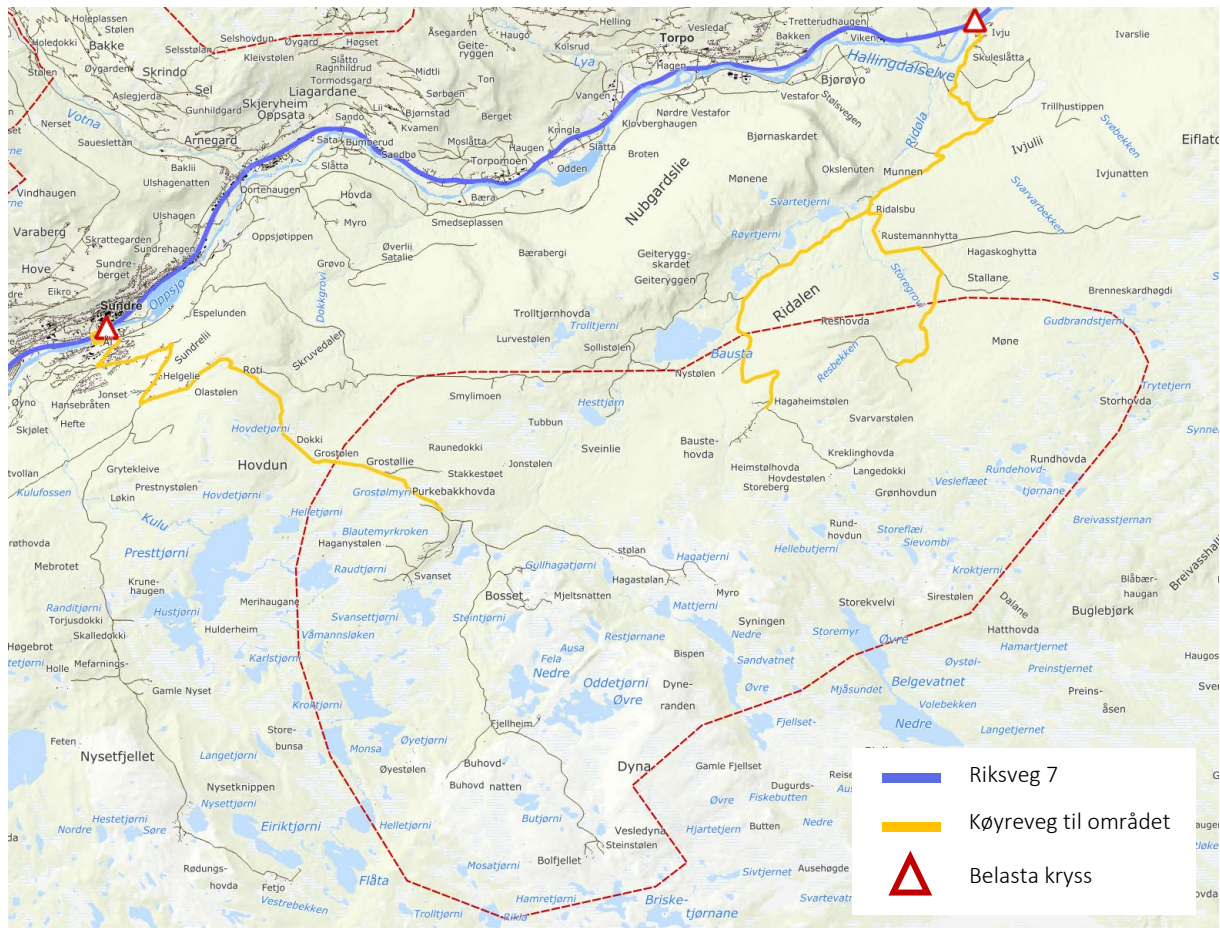
3.2 Veg og trafikk

Dei mest brukte tilkomstene til Veståsen er slik:

Frå vest: Via avkøyring frå Rv. 7 i sentrum og opp stigningsvegen frå jernbanen.

Frå aust: Avkøyring til Ridalsvegen ved Trillhus camping, før Torpo.

Trafikk til Veståsen er ingen stor utfordring i dag.

Figur 10: Tilkomst med bil frå Rv. 7 og belasta kryss.

Figur 11: Avkøyring frå Rv 7. til Ridalsvegen ved Trillhus camping.

3.3 Straum og renovasjon

3.3.1 Straum

Sjå vedlagt skriv frå Føie AS.

3.3.2 Tilknytt renovasjonspunkt

Ja, her er det etablert containerplass, ikkje molokker.

3.4 Skiløyper og stigar

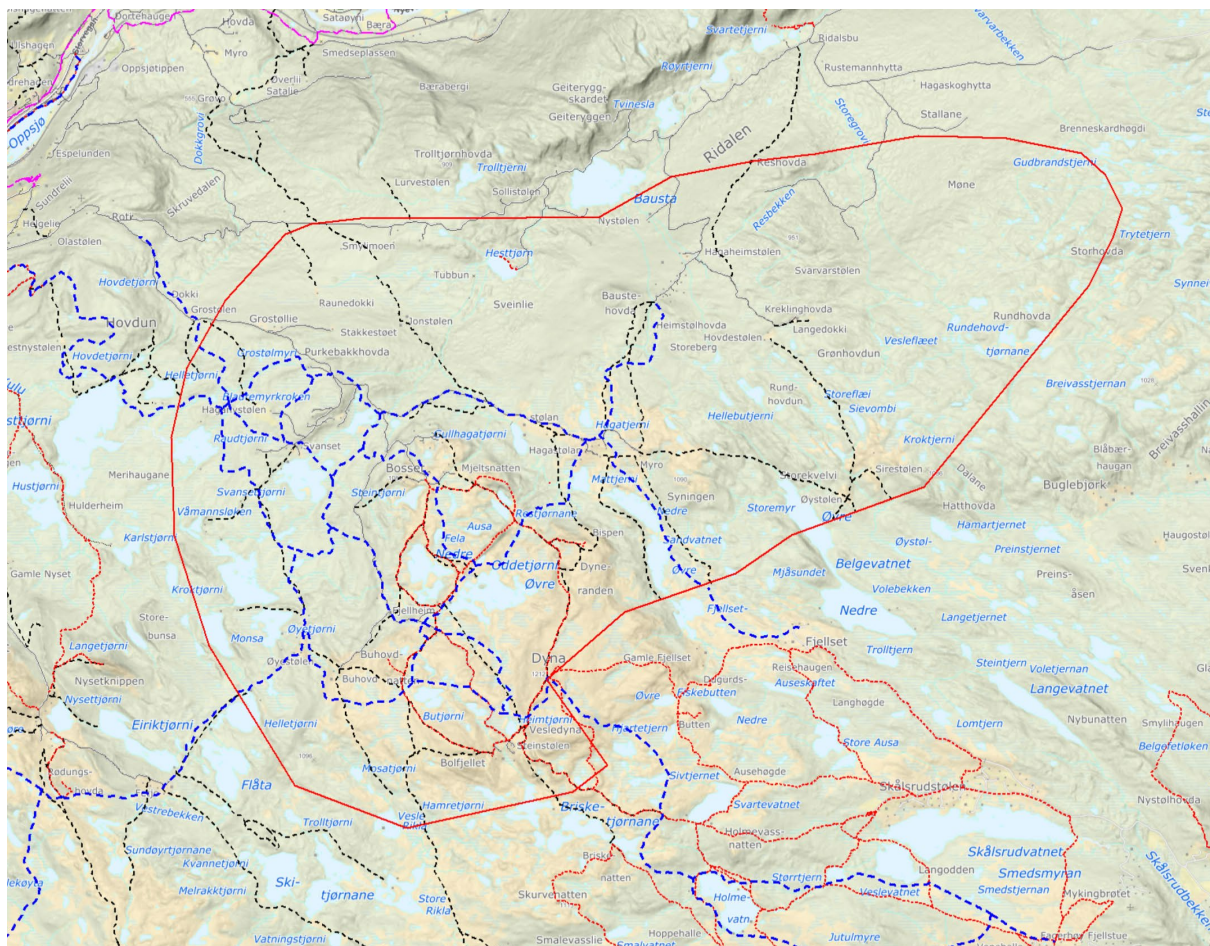
3.4.1 Eksisterande løypenett og umerka stigar

Det er eit godt etablert skiløypenett i området. I tillegg heng dette saman med løypenettet på Sangefjell og Nes. Området er og knytt til Ål sentrum med "Hallingspretten". Hallingdalsløypa kryssar gjennom området og gir moglegheit for lange skiturar.

Det er skiløyper både i skogsterrang og på snaufjell, og mange av løypene kan gåast som rundar.

Samtidig er store delar av området utan tilrettelegging, noko som bevarar forholdvis store "urørte" områder, både sommar og vinter.

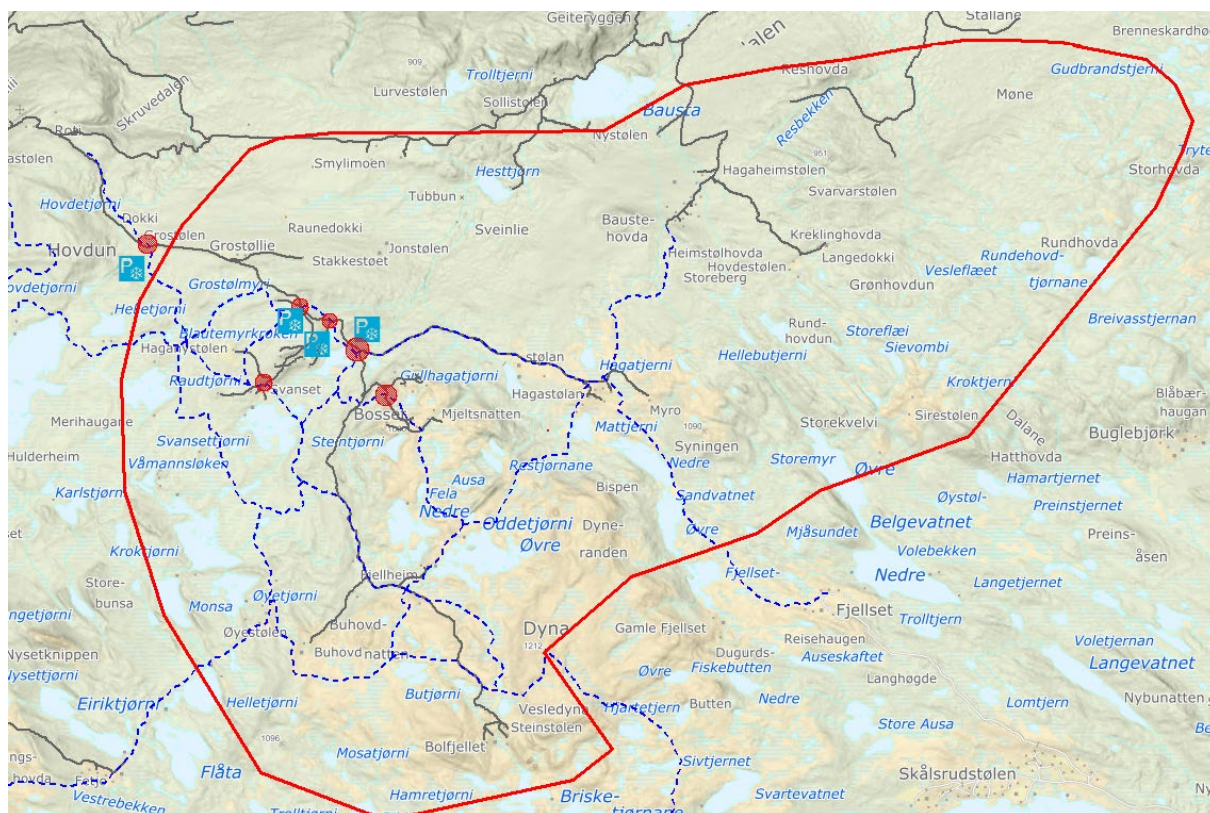
Med utgangspunkt i Bosset er det eit forholdsvis konsentrert område med skilta og meka stigar. Mange av dei kan gåast som rundturar. Området vert mykje brukt av lokale, og Dyna eit populært turmål.

Figur 12: Stig- og løypenett i området. Skilta og merka stigar (raud stipla linje), umerka stigar (svart stipla), og skiløyper (blå stipla).

3.4.2 Kryssingspunkt mellom skiløype og veg

Mange av vegane på Veståsen vert ikkje vinterbrøyt, det vert derfor ikkje mange kryssingspunkt mellom skiløyper og brøytta veg. Dei fleste av desse ligg i tilknytting til vinterparkering og startpunkt.

Figur 13: Skiløypar (blå stipla) med kryssingspunkt mellom veg og skiløype (raud sirkel).

3.4.3 Behov for omleggingar / sambindingsløyper?

Kjenner ikkje til behov for dette.

4 Vassmiljø, vatn og vassdrag

Området omfattar fleire elve- og bekkeførekomstar samt innsjø i midels til høy klimasone med gjennomgåande god til svært god økologisk tilstand og avgrensa dokumentert påverknad.

Presttjønn bekkefelt (vann-id 012-794-R) er klassifisert med svært god økologisk tilstand, og ein prøveserie fra 2019 viser lave fosforkonsentrasjoner godt under grenseverdien for god tilstand, noe som indikerer relativt god tåleevne før forringelse.

Skirva oppstrøms daminntak (vann-id 012-3262-R) er også klassifisert med svært god økologisk tilstand, men tilhører ein annan vanntype med strengare fosforkrav. Dette inneber at mengda fosfor som skal til for å forringe tilstanden er lågere enn for Presttjønn, sjølv om begge førekomstane er klassifisert som svært gode.

Øverli bekkefelt (vann-id 012-149-R), **Ridøla oppstrøms vanninntak** (vann-id 012-2228-R), **Dokkelve øvre** (vann-id 012-2414-R), **Vola bekkefelt** (vann-id 012-2231-R) og **Belgevatnet bekkefelt** (vann-id 012-2229-R) er alle klassifisert med god økologisk tilstand, men manglar prøvedata for fosfor og nitrogen. Tilstanden er derfor vurdert som god basert på plassering og avgrensa påverknad, samstundes som toleevna blir vurdert som usikker.

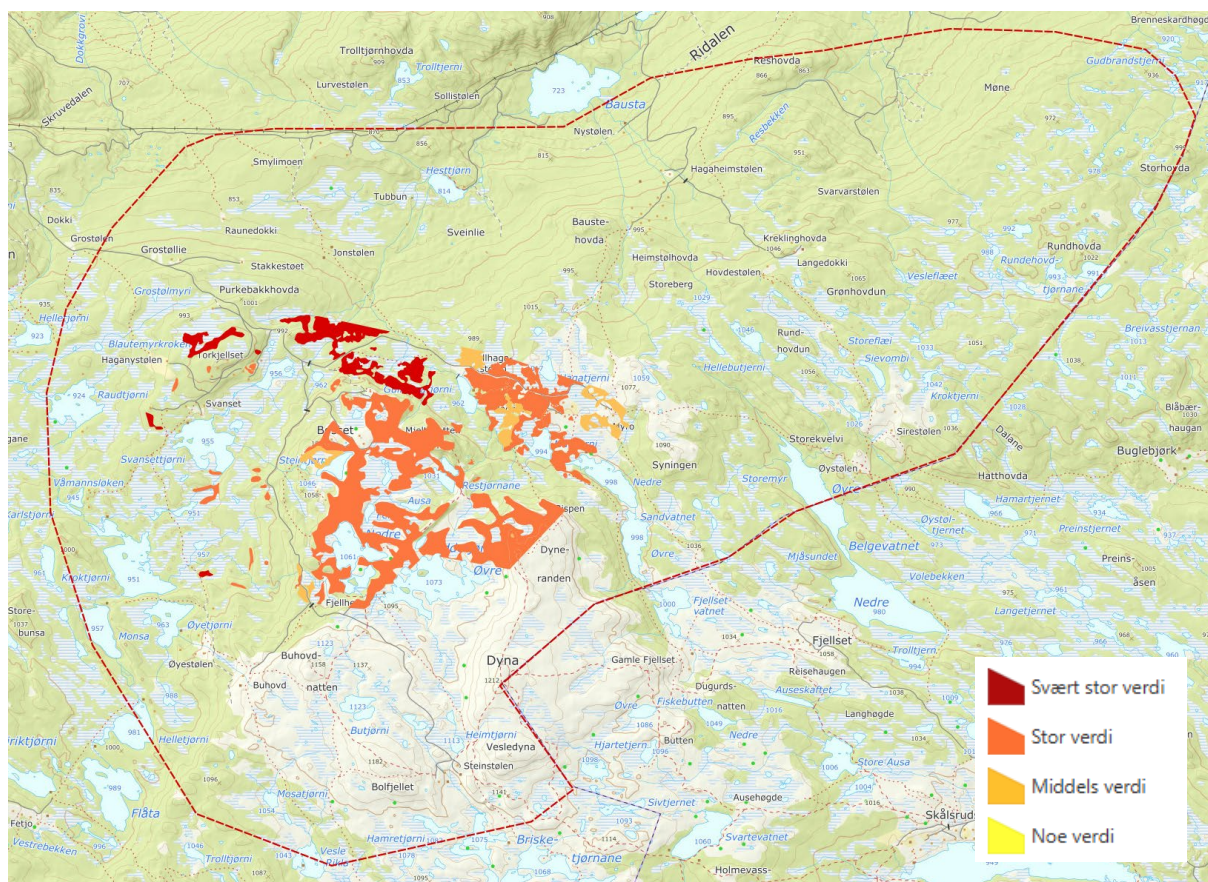
Samla sett fremstår vassførekomstane i området som lite påverka, men med varierende og i enkelte tilfeller låg terskel for forringing ved auka belastning. Dersom det etablerast avløpsnett i området og nye hytter tilknyttast dette, vurderast den direkte påverknaden på nærliggande resipienter å vere minimal for samtlige førekomster. Belastning på resipienter nedstrøms reinseanlegg er imidlertid ikkje vurdert i denne samanheng, og bør inngå som del av en heilhetleg vurdering av samla belastning i nedbørfeltet.

5 Naturverdier, klima og miljø

5.1 Naturtyper og naturmangfold

Det har vorte kartlagd delar av området. Kartlegginga synar fleire naturtypar av stor og svært stor verdi. Gamal granskog, høgstaudegranskog og rik gransumpskog er dømer på naturtyper med svært høg verdi, og finst i større områder frå Gullhagatjørn og mot Svanset. I snaufjellsområda er det mykje boreal hei av stor verdi, mellom anna frå Bosset mot Hagastølan og Fjellheim. Kartlegginga stoppar her, men det er grunn til å tru boreal hei fortsetter sør mot Dyna.

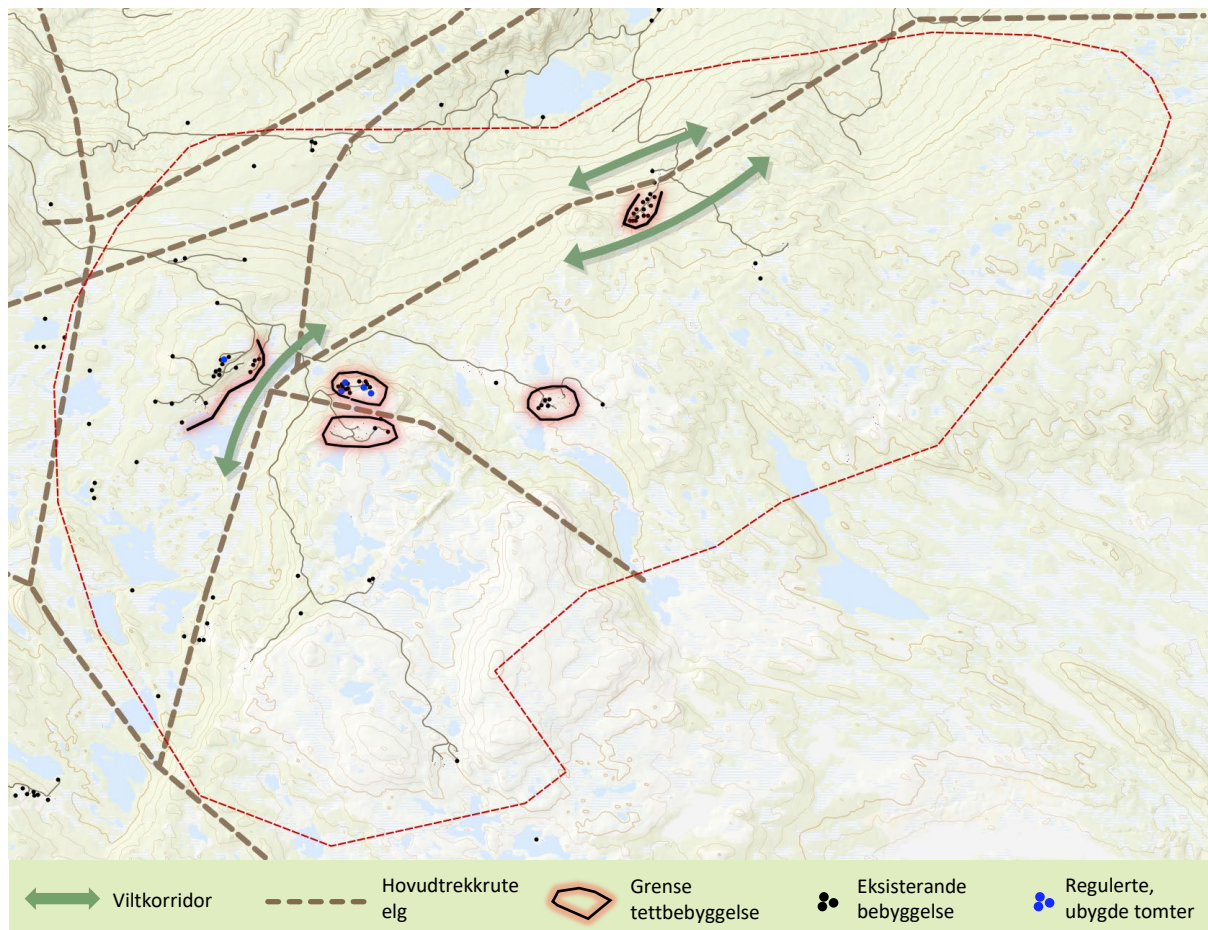
Naturtype	Verdi
Gammel granskog med gamle trær	Svært stor
Boreal hei	Stor
Høgstaudegranskog	Svært stor
Rik gransumpskog	Svært stor
Semi-naturlig eng	Stor
Semi-naturlig myr	Stor
Naturbeitemark	Stor
Øyblandingsmyr	Stor
Kalkfattig eller intermediær rabbe	Stor

Figur 14: Verdsatte naturtyper i området Veståsen. Datasett henta frå «Naturtyper, naturmangfold» i Miljødirektoratet Naturbase.

5.2 Samanhengande grønstrukturar og korridorar for vilt- og beitedyr

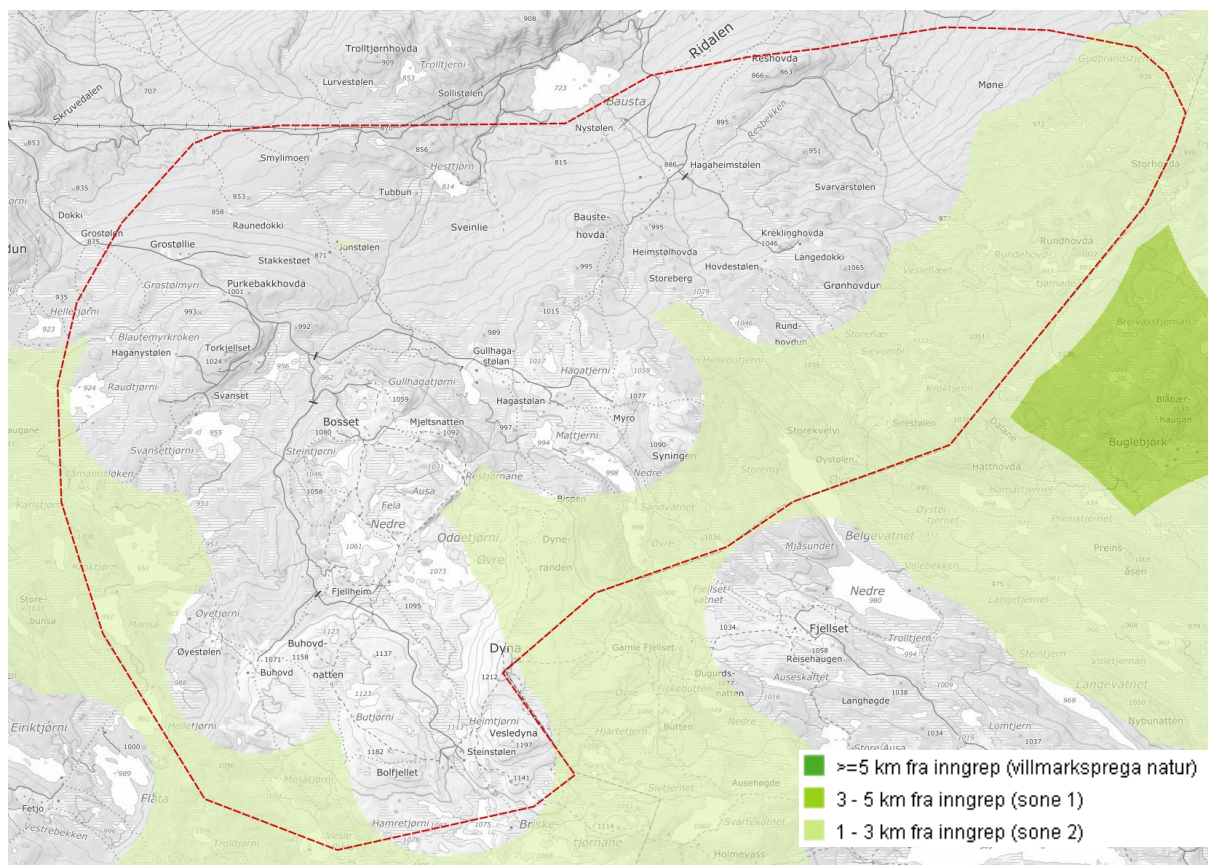
Forbindinga mellom tettbebyggelsen i Bosset og Torkjellset er ein viktig korridor for både vilt og beitedyr. Elles er det viktig å bevare dei større samanhengande område i Veståsen med lite forstyrring og få inngrep.

Figur 15: Registrerte elgråkk og viktige viltkorridorar i området Veståsen.

5.3 Inngrepsfrie naturområde

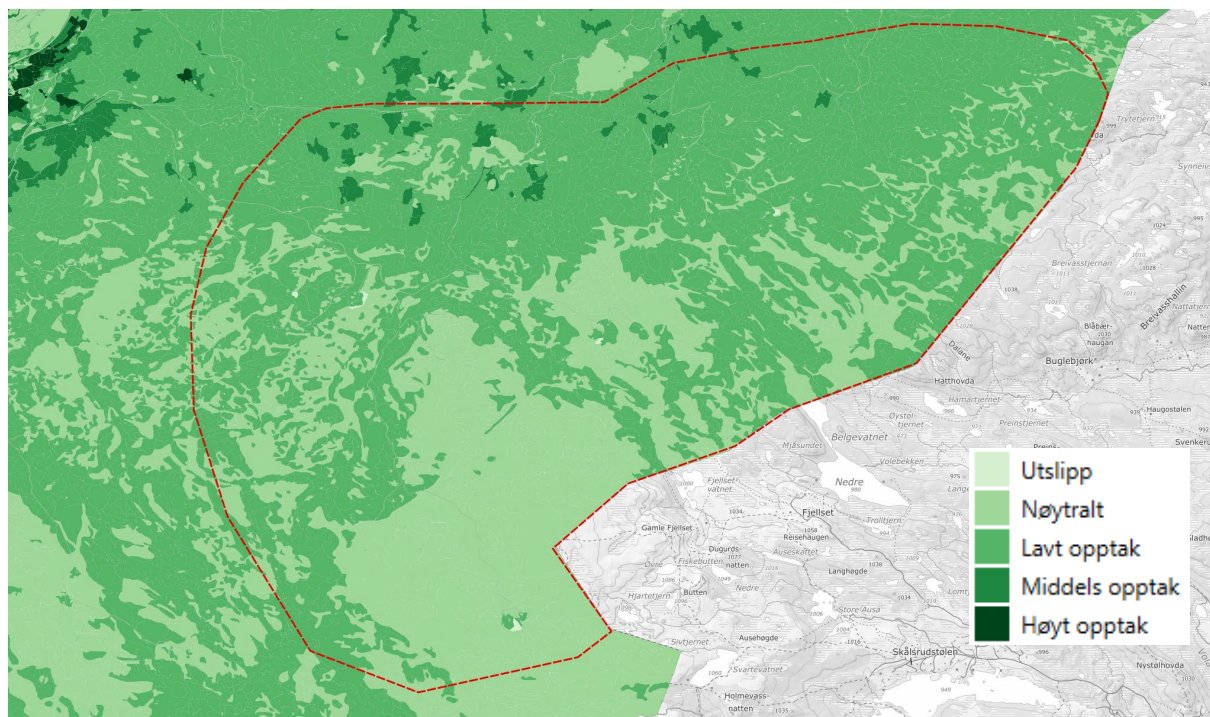
Veståsen er forholdsvis inngrepsfritt samanlikna med dei 7 andre analyseområda. Større areal ligg innanfor sone 2 (1-3 km frå inngrep), og lenger sør mot Nes aukar graden av inngrepsfri og urørt natur.

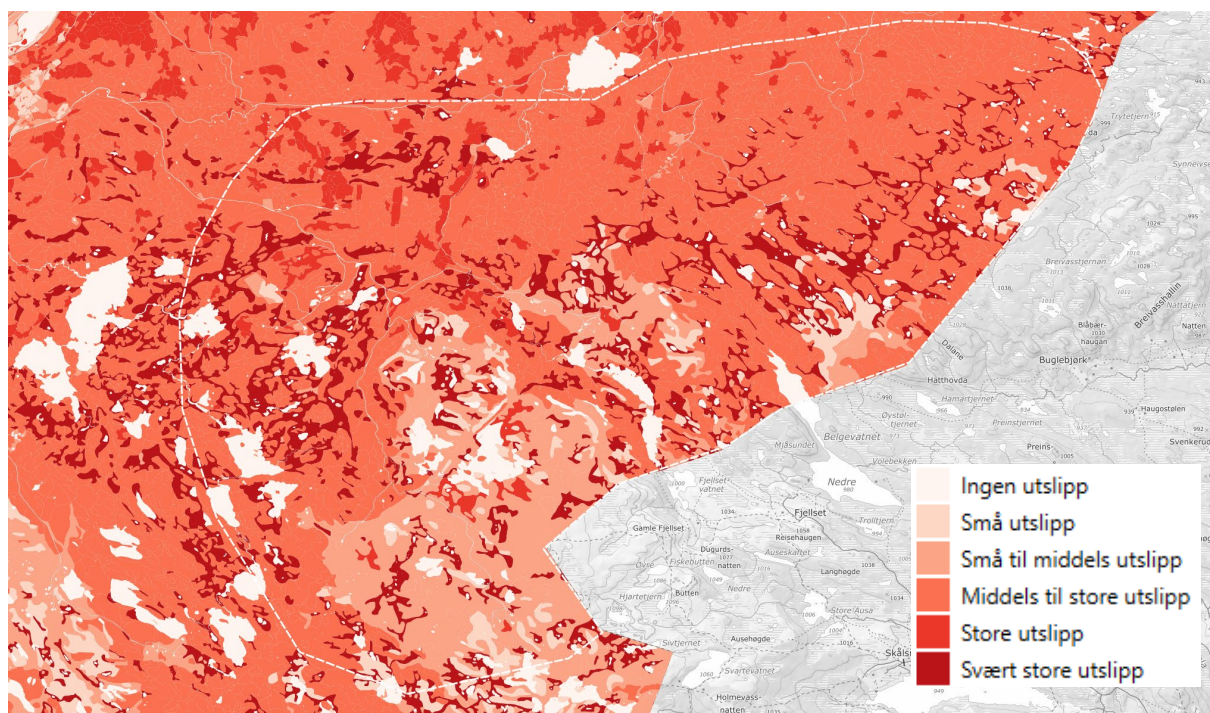
Figur 16: Inngrepsfrie naturområde i Veståsen. Datasett «inngrepsfrie naturområder» er henta frå Miljødirektoratets naturbase.

5.4 Karbonrike areal

Område med høgast karbonopptak ned mot Ridalen, elles lavt karbonopptak (figur 17). Nedbygging kan i hovudsak føre til midels store utslepp, men og svært store (figur 18). Samla sett har Veståsen meir karbonlagring enn aktivt opptak.

Figur 17: Karbonopptak i området Veståsen.

Figur 18: Utslepp ved nedbygging i området Veståsen.

6. Leveområde villrein

Ikkje relevant. Veståsen er ikkje eit leveområde for villrein.

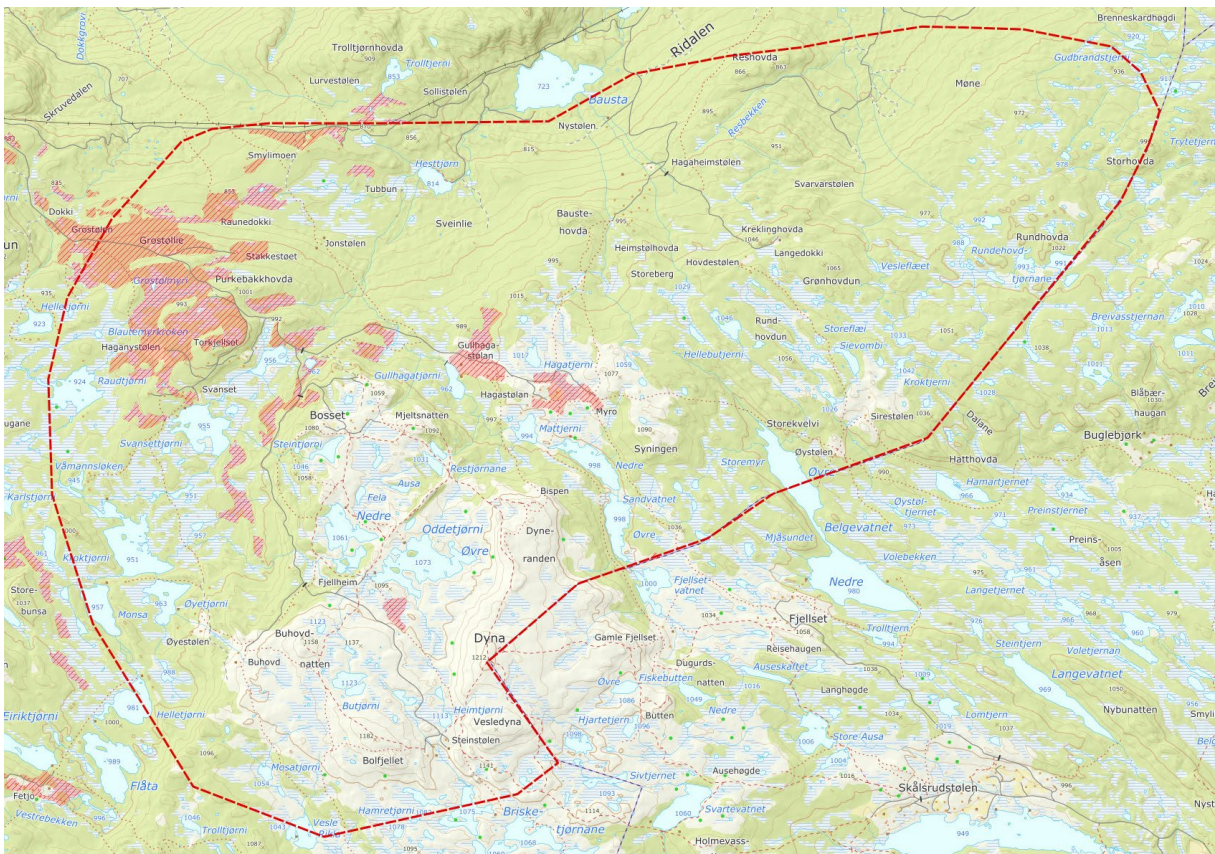
7. Naturressursar

7.1 Beitebruk og beiteareal

I stølslaga sør og vest for Dyna blir det sleppt noko sau, men sett opp mot storleiken på området er det pr. i dag relativt få beitedyr på Veståsen. Det er likevel grunn til å tru at det kviler beiterettar på heile området. Det er ikkje gjennomført beitekartlegging i dette området.

7.2 Jord- og skogressursar

Størst potensiale for nydyrking er det nordvest i området; Haganystølen, Torkjellset, Grostølen. Dyrkbar jord har lovmessig vern etter jordlova, og areala kan vere underlagde restriksjonar mot nydyrking i samsvar med gjeldande lover og forskrifter, til dømes forbod mot nydyrking av myr. Det inneber at ikkje alle registrerte areal er aktuelle for oppdyrking.

Figur 19: Dyrkbar jord (markert i raudt) i Veståsen. Data henta frå «dyrkbar jord» av NIBIO DMK markslag.

8. Samla vurdering: Områdets utfordringar, behov, moglegheiter og tåleevne

Det ligg føre tabell som oppsummerer utfordringar, behov og moglegheiter knytt til dei tema som er aktuelle i denne analysen for Veståsen.

	Utfordringar	Behov og moglegheiter
Planstatus	Stort areal på 290 daa. avsett til framtidig fritidsbustad i KPA ved Hagaheimstølen.	Bør revurdere areal avsett til framtidig fritidsbustad i KPA i planvask.
Naturfarar	I dei brattare fjellområda frå Bosset til Dynerlanden finst lokale parti med aktsemd for snøskred og jord- og flaumskred.	Farekartlegging er naudsynt ved evt. regulering/utbygging.
Brann	Manglar tappepunkt for sløkkevatn.	Etablere tappepunkt for sløkkevatn. Det er i dag ikkje planlagd tappepunkt.
VA	Berre eigne avløpsløyseringar. Ingen kjende felles reinseanlegg.	Ved evt. utbygging/regulering må det etablerast fellesløyseringar for VA.
Stigar og skiløypar	Små utfordringar med kryssingspunkt rundt parkeringar og startpunkt.	
Vassmiljø	Svakt kunnskapsgrunnlag for å vurdere vassmiljø.	Meir kartlegging for resipientars tilstand og tåleevne.
Grønstrukturar, vilt og beite	Viktig forbinding mellom Bosset og Torkjellset. Elles er Veståsen eit område med lite forstyring og bør fortsette å vere slik.	Bevare Veståsen som samanhengande naturområde med minimal forstyring.
Naturmangfald	Ikkje kartlagt naturtypar store deler av Veståsen.	Behov for naturkartlegging i resten av området for å auke kunnskapsgrunnlaget på naturmangfald.
Inngrepsfri natur	Veståsen er det mest inngrepsfrie området av dei 8 områda i analysen. Ein stor del av arealet ligg i sone 2, og graden av inngrepsfri og lite påverka natur aukar sørover mot kommunegrensa mot Nes. Eventuell ny utbygging kan redusere samanhengen i desse areala og svekke verdiar knytte til landskap, friluftsliv og naturmangfald.	Unngå bygging som innskrenkar inngrepsfri naturområde, i tråd med kommuneplanens samfunnsdel pkt. 4.8, underpunkt 11. Det same står i overordna arealføringar pkt. 4.

Områdets toleevne

Veståsen manglar kartleggingar, m.a. på naturtypar og beitekvalitet, noko som gjer kunnskapsgrunnlaget mangelfullt. Det er òg utfordringar knytt til infrastruktur, og det manglar tappepunkt for sløkkevatn, kor det er lagt til rette for framtidig fritidsbustader i KPA (F7-1). Administrasjonen kjenner ingen felles anlegg for vatn og avløp.

Pga. endring av definisjon på tettstadbebyggelse, vil ikkje VA-delen av analysen bli like førande for framtidig bebyggelse som først antatt. Vi forholder oss til dagens lovverk, men det kan kome endringar som gjer at VA må vurderast på nytt. Dette vil uansett bli eit tema i KU for innspela som har gått vidare i grovsilinga.

Samla sett er Veståsen det mest urørte området blant dei 8 områda som er gjenstand for analysen, med samanhengande naturområde med minimal forstyring. Dette er unikt og bør ivaretakast. Det er 3 innspel på til saman 5,1 daa skal vurderast nærare i konsekvensutgreiing, som er av eit avgrensa omfang og ikkje vil

utfordre områdetets toleevne eller eigenart. Område avsett til framtidige fritidsbustader (F7-1) er derimot av eit større omfang, som i kombinasjon med manglande infrastruktur, må sjåast på i ein planrevisjon.

Kjelder

Kartdata er i hovudsak henta frå GeoNorge og kommunens plandatabasar.

- Felles kartdatabase (FKB) og Matrikkelen – Benytta i fleire tema
- AR5 (Arealressurskart) og DMK (Digitalt markslagskart)
- Temakart:
  - o «Naturtyper, naturmangfold» frå Miljødirektoratet – Tema: *Naturtypar og naturmangfald*
  - o «Inngrepsfri natur i Norge» frå Miljødirektoratet – Tema: *Inngrepsfrie naturområde*
  - o «Vegetasjon» frå NIBIO – Tema: *Beitebruk og beiteareal*
  - o «Karbonrike areal» frå NIBIO – Tema: *Karbonrike areal*
  - o «Aksomhetskart» (2025) frå NVE – Tema: *Naturfarar*
  - o «Dyrkbar jord» (2025) frå NIBIO – Tema: *Dyrka og dyrkbar jord*
- Føie AS v/ planavdelinga – Tema: *Straum*
- Vann-nett.no – Tema: *Vassmiljø*
- Regionalplan for Nordfjella og Raudafjell (2014-2025) (erstatta KDP for villrein i Nordfjella) – Tema: *Leveområde villrein*
- Rapport: «Slokkevann i områder uten kommunalt vannledningsnett» (18.03.2024) – Tema: *Innsatstid utrykkingskøyretøy*
- Renovasjonspunkt, Hallingdal renovasjon: [Finn ut hvor du leverer avfall - Sortere](#) Tema: *Tilknytt renovasjonspunkt*
- “Sangefjell-områdetets historie” av Einar A. Eriksen – Tema: *Historikk*

Uttalelsene i sak «Straumnett i Ål kommune – grunnlag for kommuneplanens arealdel for fritidsbebyggelse»

Det vises til anmodning om uttalelse i sak 'Straumnett i Ål kommune til bruk i kommuneplanens arealdel for hytter', datert 12.02.2026.

Føie har etter energiloven områdekonsesjon i Ål kommune. Dette innebærer at vi etablerer og drifter strømnettet i kommunen (høyspent og lavspent fordelingsnett).

Per dags dato foreligger det enkelte kapasitetsutfordringer i forespurt området.

Generelt:

- Det etableres som hovedregel ikke ny forsyningskapasitet før eksisterende kapasitet er fullt utnyttet.
- Utbyggere kan pålegges å betale anleggsbidrag i henhold til gjeldende forskrifter og regelverk.
- Flere områder i kommunen står overfor et forventet økt effekt- og energibehov, og tidspunkt for investeringer må vurderes grundig for å sikre samfunnsøkonomisk riktige løsninger.
- Ved innmeldt konkret kapasitetsbehov vil nettselskapet utarbeide interne analyser for å vurderinger basert på modenhet for investeringer. Disse interne analysene inngår ikke i uttalelser eller formelle svar til kommunen.

1. Felles for elektriske anlegg

1.1 Adkomst og terrengendringer

Det må ikke iverksettes tiltak som medfører forringelse av adkomst til våre anlegg. Det må heller ikke gjøres inngripen i terrenget som medfører endring av overdekningen over kabler eller oppfylling av terrenget som medfører redusert høyde opp til luftledningsanlegg.

1.2 Grunneieravtale for bygging, drift og vedlikehold av nettet

Nye elektriske anlegg som etableres innenfor det aktuelle planområdet skal avtales gjennom en tinglysbar grunneieravtale. Avtalen skal sikre Nettselskapet en rettighet til å etablere, føre frem, ha liggende og opprettholde et elektrisk anlegg over eller på Eiendommen, med en tidsavgrenset og varig karakter.

Rettigheten omfatter adgang til å etablere nye elektriske anlegg, samt gjennomføre fremtidige utskiftninger, fornyelser, oppgraderinger, ombygginger, inspeksjoner, vedlikeholds- og reparasjonsarbeider, herunder nødvendige grave- og sprengningsarbeider som står i direkte tilknytning til anlegget.

Nettselskapet gis i tillegg rett til nødvendig og hensiktsmessig adkomst over Eiendommen for

utførelse av ovennevnte tiltak.

1.3 Støy fra transformatorstasjon

Vi gjør også oppmerksom på at det finnes eksisterende transformatorstasjoner og nettstasjoner i planområdet. Eventuelle ulemper og avbøtende tiltak for planlagt bebyggelse i denne forbindelse er ikke vårt ansvar. Utbygger må ta hensyn til støy fra transformatorstasjoner og nettstasjoner ved utforming av ny bebyggelse.

1.4 Inntegning på plankart og tildelte kartskisser

I tilfeller hvor det deles ut kartskisser med inntegnede elektriske anlegg, gjelder følgende forutsetninger:

Nettselskapet har eksisterende elektriske anlegg innenfor det aktuelle planområdet, slik det fremgår av vedlagte kart. Kartmaterialet stilles til disposisjon utelukkende for det formål å besvare forespurt planarbeid, og kan kun benyttes innenfor følgende rammer:

- Brukes kun som underlag for forespurt planarbeid
- Bør slettes etter bruk - husk at nettet endrer seg kontinuerlig
- Må ikke oversendes andre uten netteiers samtykke
- Må ikke anses som kabelpåvisning. Forespørsel om kabelpåvisning rettes til Føie AS

Vi gjør oppmerksom på at spenningsnivået for ledningsanleggene *ikke* må påføres i planen, herunder plankartet. Kraftledninger skal på kart ha en enhetlig utforming, uavhengig av spenningsnivå og eventuelle fysiske forskjeller. Parallelle ledninger som går i samme trasé, skal tegnes som én ledning. Høyspenningskabler under bakken tegnes ikke inn på kartet. Vi viser i denne sammenheng til Forskrift om beredskap i kraftforsyningen § 6-2, og NVEs *Veiledning til forskrift om beredskap i kraftforsyningen*, pkt 6.2.5.

Arealer og eiendommer som brukes til, eller i fremtiden skal brukes til transformatorstasjoner evt nettstasjoner avsettes i planen til arealformål bebyggelse og anlegg, underformål «Andre typer bebyggelse og anlegg», energianlegg kode 1500, jf vedlegg I til kart- og planforskriften.

1.5 Andre forhold

I god tid før utbygging må det avklares hvordan nye bygninger i planområdet skal forsynes med elektrisk strøm. Det må avklares i hvilken grad eksisterende ledninger/kabler eventuelt kan benyttes, om nye ledninger/kabler må legges og om det er behov for ny(e) nettstasjon(er).

Den eller de som utløser tiltak i strømforsyningsnettet, både flytting, nyanlegg og forsterkning, må som hovedregel dekke kostnadene med tiltaket, inkludert eventuelle kostnader til erverv av nye rettigheter. Nye traséer må gis rettigheter med minst like gode vilkår som det vi har til de eksisterende traséene. Normalt er dette stedsevarige (evigvarende) bruksrettigheter.

Dersom planen forutsetter at eksisterende høyspenningsanlegg må flyttes eller legges om, må det settes av plass til ny trasé og/eller nettstasjon(er).

Dersom det er aktuelt med alternativ energiforsyning til området, f.eks. fjernbåren varme, ønsker vi at dette avklares så tidlig som mulig da dette påvirker behovet for elektrisk strøm.

Ved bygging i nærheten av luftledninger, gjøres det oppmerksom på at det ikke nødvendigvis er samsvar mellom hvilken avstand som er nødvendig for å komme under anbefalt utredningsgrense for magnetfelt og gjeldende byggeforbudsbelte.

2. Anlegg etablert etter anleggskonsesjon (normalt regionalnett) *ikke aktuelt i denne saken*

2.1 Eksisterende høyspenningsanlegg

Vi vil gjøre oppmerksom på at planområdet krysses av høyspenningsanlegg som er bygget etter anleggskonsesjon gitt av Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE). Kraftledninger og kabelanlegg bygget etter anleggskonsesjon er i hovedsak unntatt fra Plan- og bygningsloven, og for disse kan det derfor ikke vedtas planbestemmelser eller vilkår som del av reguleringsplan for andre tema.

Utgangspunktet er derfor at kraftledninger ikke skal inntegnes som et arealformål i en reguleringsplan, men bør innarbeides som *hensynssone (faresone)*. Byggeforbudsbeltet langs den aktuelle kraftledningen er totalt ____ meter, ____ meter målt horisontalt til hver side fra senter av ledningen.

For kabelanlegg kan det normalt iverksettes tiltak (inkludert planting av trær) så nært inntil kabelgrøften som ____ meter målt horisontalt fra kabelgrøftens ytterkant. Det er imidlertid viktig at fremtidig tilkomst til kabelgrøftene ikke hindres. Det må bestilles kabelpåvisning for å få en nøyaktig kartfesting av kabelens plassering i terrenget.

2.2 For anlegg etablert etter anleggskonsesjon gjelder følgende

Planlagt ny bebyggelse eller andre tiltak som kommer i konflikt med elektriske anlegg må tas hensyn til i det videre planarbeidet. Vi må oppstille en del vilkår for at eventuelle omlegginger av nevnte <elektriske anlegg> skal kunne gjennomføres (se også pkt 1.4):

- Eventuelle nye kabler eller luftledninger som skal erstatte eksisterende anlegg, må minimum ha overføringskapasitet som tilsvarer den kapasiteten anlegget har i dag.
- Eventuelle ønsker om omlegging av eksisterende anlegg må meldes inn til oss i god tid før omleggingen ønskes utført. Omlegging kan være en tidkrevende prosess, og bør tas hensyn til ved utarbeidelse av eventuelle bestemmelser om særskilt rekkefølge for gjennomføring av de enkelte tiltakene i planen.
- Dersom tiltak skal gjøres på den aktuelle luftledning eller kabelanlegg, må det påregnes at det kan bli nødvendig å stille krav om tider på året som utkobling må være avgrenset til og hvor lenge anlegget kan være utkoblet. Dette begrunnes med behovet for kontinuerlig forsyning av strøm til kundene, jfr. også leveringsplikten i energiloven § 3-3.

- Omlegging av anlegg med spenning høyere enn 24 kV fordrer at vi søker NVE om endringer i de respektive anleggskonsesjonene for anleggene. Endring i anleggskonsesjon forutsetter blant annet at det finnes ekstern evne og vilje til full kostnadsdekning, slik at nettkundene ikke belastes omleggingen. Dette betyr at vi vil kreve full kostnadsdekning for omlegging. Utfallet av en konsesjonsbehandling kan ikke forskutteres.

2.3 Dersom nytt høyspenningsanlegg er planlagt i området

Ny <angi> kV høyspent <luftledning/ kabel/transformatorstasjon> er under planlegging og vil komme til å krysse området som vist på vedlagt kart. Det er søkt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om anleggskonsesjon (jfr. energiloven § 3-1) for etablering av anlegget. Vi ber om at den planlagte <traséen/arealet> innarbeides i planen. Det er også søkt om ekspropriasjon for etablering av anlegget, hvilket gjør at arealet i realiteten er båndlagt for formålet, jfr. areinnslova § 28.

3. Anlegg etablert etter områdekonsesjon (normalt distribusjonsnett)

Anlegg under 24 kV inngår i distribusjonsnettet for elektrisk energi og er bygget i medhold av områdekonsesjon. Omlegging av disse anleggene fordrer ikke søknad om endring av konsesjon, men en del hensyn må likevel ivaretas.

3.1 Eksisterende høyspennings luftledning

Det må tas hensyn til høyspenningsluftledninger som ligger innenfor planområdet. Ledningene har et byggeforbudsbelte på totalt 15 meter, 7,5 meter målt horisontalt ut til hver side fra senter. Vi ber om at traseen med byggeforbudsbeltet registreres i planen som arealformål trasé for nærmere angitt teknisk infrastruktur, jfr. Plan- og bygningsloven § 12-5 nr 2 eller som en hensynssone (faresone).

3.2 Eksisterende høyspenningskabler

Høyspenningskablene som ligger innenfor planområdet, må tas hensyn til. Normalt kan det iverksettes tiltak (inkludert planting av trær) så nært inntil kabelgrøften som 2 meter målt horisontalt fra kabelgrøftens ytterkant. Det er imidlertid viktig at fremtidig tilkomst til kabelgrøftene ikke hindres. Det må bestilles kabelpåvisning for å få en nøyaktig kartfesting av kabelens plassering i terrenget.

3.3 Behov for ny nettstasjon – samt forhold til eksisterende frittliggende nettstasjon

For å sikre strøm til ny bebyggelse, må det settes av plass til å etablere en eller flere nye nettstasjoner i området. Nettstasjonen(e) bør av hensyn til effektuttaket plasseres omtrent som skissert på vedlagte kart. Kontakt vedrørende dette temaet rettes til Føie AS.

En nettstasjon ønskes plassert minimum tre meter fra veikant og utenfor veiens frisisoner. Størrelsen på nettstasjonen kan være opptil 15 m².

Nettstasjoner kan også etableres i egne rom i bygg. Det stilles i slike tilfeller særskilte krav til utforming av rommet, samt til adkomst og ventilasjon m.v.

Det må tas hensyn til eksisterende nettstasjoner innenfor planområdet. For både nye og eksisterende nettstasjoner gjelder at disse må stå minst 5 meter fra bygning med brennbare overflater. Avstanden gjelder også til terrasser og lignende brennbare utstikk som er direkte knyttet til bygget.

Vi ser at det ofte dessverre ikke blir tatt hensyn til disse avstandskravene når nye bygninger planlegges og oppføres. Dette skaper problemer både for grunneiere og for nettselskapet. Det er derfor viktig å synliggjøre byggegrenser mot nettstasjoner i reguleringsbestemmelsene.

Følgende må spesifikt ivaretas i plan med bestemmelser:

- Der nettselskapet har angitt behov for plassering av ny nettstasjon, må det reguleres et areal til slikt formål
- Nettstasjoner tillates oppført i forbindelse med strøm til stedbunden næring i LNFR-område samt i areal regulert til utbyggingsformål
- Nettstasjoner tillates oppført også utenfor regulerte byggegrenser og kommer i tillegg til tillatt utnyttelsesgrad.
- Nettstasjoner tillates oppført inntil 1 m fra eiendomsgrense og at det generelt er 5 m byggegrense rundt nettstasjoner.

3.4 (Aktuelt når konkret plan foreligger) Hvis behov for særskilt trasé for strømfremføring (f eks når veigrunn ikke kan benyttes):

For strømforsyning av ny bebyggelse vil det være nødvendig å etablere ny høyspenningsforsyning inn i området. Med hensyn til hva som vil være beste tilkoblingspunkt i eksisterende nett, ser vi at det vil være nødvendig å anlegge en trasé fra <angi> og inn mot anmerket område hvor det er aktuelt å plassere en ny nettstasjon. Se vedlagt kartskisse. Vi ber derfor om at det i planen etableres trase for anlegg som beskrevet. Dersom det ikke er aktuelt å anlegge vei i samme korridor, kan kabelgrøft gjerne kombineres med gangsti eller friområde. Det viktige er at det ikke planlegges bebyggelse over kabelgrøften. Normalt byggeforbud langs kabelgrøfter er <avstand> meter målt horisontalt fra <kabelgrøftens ytterkant/midt kabelgrøft>.

4. Andre forhold

Vi ønsker å bli kontaktet i god tid før utbygging, slik at vi kan planlegge nye anlegg og angi hvor vi ønsker at utbyggere skal grave kabelgrøfter inn til bygninger. Før selve arbeidet i utbyggingsområdet starter opp, ønsker vi også å avklare fremdriftsplan med utbygger.

Det er også viktig at nye utbyggingsområder/teknisk infrastruktur planlegges slik at spesielt våre høyspenningsledninger ikke må flyttes. Når kabler flyttes, må disse kappes og skjøtes. Basert på en samfunnsøkonomisk vurdering bør slike skjøter reduseres til et minimum, da disse erfaringsmessig kan medføre større risiko for feilsituasjoner i nettet og en mer ustabil strømleveranse.

Vennligst ta kontakt dersom det skulle være spørsmål eller uklarheter når det gjelder tilpasning av våre anlegg i den nye reguleringsplanen Føie AS